

Optymalizacja niewielkiego gospodarstwa rolnego		
Wydział EAIiB		Kierunek Automatyka i Robotyka
		Rok III
L.p.	Skład grupy ćwiczeniowej	
1	Bartłomiej Matuszewski	
2	Piotr Mamos	
3	Dawid Maziarski	

Spis treści

1	Wstęp	3
2	Model matematyczny	3
2.1	Skrócony opis problemu:	3
2.1.1	Stałe:	3
2.1.2	Zmienne:	3
2.1.3	Postać rozwiązania:	3
2.1.4	Postać funkcji celu:	4
2.1.5	Ograniczenia:	4
3	Implementacja	4
3.1	Algorytm zachłanny	4
3.2	Symulowane wyżarzanie	5
3.2.1	wersja pierwsza	5
3.2.2	wersja druga	6
3.3	algorytm genetyczny	6
3.3.1	Uwagi ogólne	8
3.3.2	Inicjalizacja	8
3.3.3	Selekcja metoda ruletki	8
3.3.4	Selekcja metoda rankingowa	8
3.3.5	Krzyżowanie metoda ruletki	8
3.3.6	Krzyżowanie metoda rank	9
3.3.7	Mutacja	9
3.3.8	Warunek stopu	9

4	Aplikacja	9
5	Testy	10
5.1	symulowane wyżarzanie ver. 1 - T=250	10
5.2	symulowane wyżarzanie ver. 1 - T=500	10
5.3	symulowane wyżarzanie ver. 1 - T=1000	11
5.4	symulowane wyżarzanie ver. 1 - T=10 000	12
5.5	symulowane wyżarzanie ver. 2 - T=250	13
5.6	symulowane wyżarzanie ver. 2 - T=500	14
5.7	symulowane wyżarzanie ver. 2 - T=1000	15
5.8	symulowane wyżarzanie ver. 2 - T=10 000	16
5.9	Genetic algorithm - roulette	17
5.10	Genetic algorithm - rank selection	18
6	Testy - przypadek ze złymi warunkami	19
6.1	annealing v1 - temperatura=1000	19
6.2	annealing v2 - temperatura=1000	19
6.3	genetic rank i roulette	20
6.4	greedy	22
6.5	Bardzo zły przypadek	22
6.5.1	symulowane wyżarzanie V1 i V2 - T = 1000	22
6.5.2	Genetyczny - selekcja ruletkowa	22
6.5.3	Genetyczny - selekcja rankingowa	23
7	Podsumowanie	23
7.1	Podsumowanie każdej z metod (Wnioski)	23
7.2	Potencjalne kierunki rozwoju	23
8	Dodatek	25

1 Wstęp

Celem projektu była optymalizacja jednego z wymyślonych przez nasz problemów za pomocą poznanych na zajęciach algorytmów oraz innych źródeł (doradzanych przez prowadzącego). Poniżej przedstawiamy rozwiązywane przez nas pomysły:

- Pomysł zaproponowany przez Dawida zakładał optymalizację wydatków związanych z zakupem opału w sezonie grzewczym z uwzględnieniem najważniejszych zależności fizycznych mających wpływ na temperaturę panujących w typowym domu jednorodzinnym.
- Pomysł Piotra skupiał się na planowaniu upraw dla niewielkiego gospodarstwa rolnego z uwzględnieniem uproszczonego modelu jakości ziemi oraz wpływu upraw na jakość gleby, w taki sposób by ostateczny zysk był jak największy. .
- Pomysł Bartłomieja bazował na maksymalizacji jakości komponentów w składanym komputerze przy jednoczesnej minimalizacji poniesionych kosztów

Wspólnie podjęliśmy decyzję iż z uwagi na największą elastyczność w kontekście złożoności zagadnienia, najbardziej rozsądną dla nas opcją będzie pomysł Piotra.

Następnie w ramach naszych zajęć wybrany problem przełożyliśmy na model matematyczny oraz zaimplementowaliśmy program który go optymalizuje.

2 Model matematyczny

2.1 Skrócony opis problemu:

Problem polega na stworzeniu kilkuletniego planu upraw dla niewielkiego gospodarstwa rolnego w zależności od zmiennej kategorii jakości gleby (w postaci cyfry w zakresie od 0 - 100) i odległości uprawy od gospodarstwa. Celem będzie maksymalizacja zysków. Zakładamy przy tym że co roku nabywamy nowy materiał siewny.

2.1.1 Stałe:

- N - Liczba dostępnych pól uprawnych.
- Y - liczba lat planowania upraw.
- T - stały koszt dojazdu na kilometr
- P - powierzchnia pola uprawnego w hektarach (każde pole ma identyczną powierzchnię)
- D_i - Odległość i -tego pola od gospodarstwa, gdzie $i = 1, \dots, N$
- C_x - koszt produkcji danej rośliny na jeden hektar (koszt materiału siewnego, koszt pracy ludzkiej, itp.), gdzie x - nazwa rośliny
- W_x - wpływ uprawy na glebę (zależne od uprawianej rośliny)
- S_x - zsumowana ilość dopłat i wszelkich dodatków (w zależności od uprawianej rośliny)
- $G = [g_{qx}]$ - macierz zysków z pola gdzie komórka g_{qx} zawiera zysk z danej rośliny w zależności od jakości gleby q i uprawianej rośliny x .

2.1.2 Zmienne:

- y - Obecny rok, $y = 1, \dots, Y$
- $Q = [q_{yi}]_{Y \times N}$ - Macierz klas jakości gleby gdzie komórka q_{yi} zawiera jakość ziemi którą na i -tym polu w roku y .

2.1.3 Postać rozwiązania:

- $X = [x_{yi}]_{Y \times N}$ - macierz decyzyjna o wymiarach $Y \times N$, gdzie komórka x_{yi} zawiera indeks rośliny którą siejemy na i -tym polu w roku y .

2.1.4 Postać funkcji celu:

$$f(X) = \sum_{y=1}^Y \sum_{i=1}^N G_{q_{yi}x_{yi}} + S_{x_{yi}} - (C_{x_{yi}} * P + D_i * T) \quad (1)$$

$$q_{yi} = q_{(y-1)i} + W_{x_{(y-1)i}} \quad (2)$$

2.1.5 Ograniczenia:

- $0 \leq q_{yi} \leq 100$ Jakość gleby może zmieniać się w zakresie od 0 do 100
- $x_{i-1} \neq x_i$, gdzie x_k nie jest stanem pustym pola

3 Implementacja

Do realizacji naszego problemu wybraliśmy język Python z bibliotekami QtGui, numpy, random oraz math z którego korzystaliśmy przede wszystkim z pomocą środowiska programistycznego Pycharm firmy JetBrains, wybór ten był spowodowany wewnętrzną konsultacją w grupie znajomości i upodobań co do poszczególnych języków i środowisk. Przed przystąpieniem do fazy implementacji potrzebowaliśmy jeszcze znaleźć dane związane z kosztem dojazdu do pola za każdy kilometr oraz kosztów i przychodów związanych z każdą z upraw. Informację te znaleźliśmy w internecie, w szczególności, wiele danych bazowaliśmy na stornach wielkopolskiej izby rolniczej oraz mazowieckiego ośrodka doradztwa rolniczego. Niestety nie byliśmy w stanie znaleźć informacji co do plenności upraw na danej glebie oraz dokładnego wpływu każdej z upraw na glebę, dlatego zależności te zostały ustalone zgodnie z naszą wiedzą i obserwacjami oraz zdawkowymi informacjami znalezionymi w internecie, dużym uproszczeniem jest jednak przyjęcie przez nas założenia iż każda z roślin ma identyczny (w każdym jednak przypadku odpowiednio przeskalowany) wykres zysku od jakości gleby. Założyliśmy również zgodnie panującymi zaleceniami dotyczącymi znamionowości upraw iż dana roślina nie będzie uprawiana na danym polu dwa lata z rzędu (co również jest uproszczeniem w stosunku do rzeczywistości), jedynym wyjątkiem było zostawienie ugoru na polu. Zgodnie z rzeczywistością zaniechaliśmy jednak stosowania funkcji kary w stosunku do jakości gleby i ustaliliśmy iż jakość ta w żadnym wypadku nie może wyjść poza zakres, ponieważ wychodzenie poza zakres jakości gleby nie ma zarówno sensu fizycznego, jak i z powodu wybranego języka mogłoby powodować nieprzewidywalne problemy podczas implementacji (jak na przykład błędne wyniki symulacji) Pamiętać trzeba również iż plenność danej uprawy nie zależy jedynie od specyfikacji danej gleby czy nawożenia, ale również od warunków pogodowych (ponieważ nie zakładamy uprawy w szklarniach lub innych ustalonych warunkach) których zmian nie jesteśmy w stanie przewidzieć (zakładając rozsądną złożoność zagadnienia), oraz że ceny są zmienne w czasie. Wszystkie te czynniki sprowadzają się do tego iż nasz model nie będzie zwracał wyników zgodnych z rzeczywistością.

Implementację problemu rozpoczęliśmy od przełożenia modelu matematycznego na klasę.

Postać rozwiązania przedstawiamy w postaci macierzowej (listy list w pythonie), gdzie wiersze przedstawiają lata symulacji zaś numery kolumn odpowiadają odpowiedniemu kolejnym numerą pól.

Funkcja celu matematycznie jest zapisana w formie podwójnej sumy, zaś zaprogramowana w postaci podwójnej pętli for. W programie nie jest to oczywiste ponieważ pętla po latach uprawy wywołuje w sobie funkcję pomocniczą w której jest kolejna pętla już idąca po polach. W ramach implementacji postaci rozwiązania natknęliśmy się na

3.1 Algorytm zachłanny

Jako pierwszy algorytm zaimplementowaliśmy prosty algorytm zachłanny (funkcja:

```
solve_greedy
```

), wybierając w każdym roku dla każdego pola roślinie najbardziej dochodową. Implementacja tego algorytmu uświadomiła nam kilka nieścisłości w naszym pierwotnym modelu, które natychmiast zaktualizowaliśmy, takie jak między innymi problem w postaci niemożności traktowania ugoru jak jednego z roślin. Algorytm ten mimo swojej koncepcyjnej prostoty daje najczęściej dość dobre rezultaty. Okazał on się również przydatny przy implementacji innych metod jako algorytm konstrukcyjny zwracający nam rozwiązanie pierwotne oraz jako punkt odniesienia do innych metod.

3.2 Symulowane wyżarzanie

Nasz problem, na podstawie sugestii pani Profesor postanowiliśmy spróbować rozwiązać również z pomocą symulowanego wyżarzania (z ang. simulated annealing), który jest metaheurystyką inspirowaną zjawiskami obserwowalnymi w metalurgii, dlatego charakteryzuje się występowaniem parametru sterującego (temperatury). Zastosowanie takiego parametru pozwala nam na przyjęcie gorszego rozwiązania (jeśli w danej epoce nie ma rozwiązania lepszego) zgodnie z rozkładem Boltzmanna (im niższa temperatura tym mniejsze prawdopodobieństwo przyjęcia gorszego rozwiązania), ma to na celu umożliwienie wyjścia z maksimum lokalnego. Z uwagi na to iż jest to technika projektowania algorytmów heurystycznych, ustaliliśmy że zaimplementujemy je w dwóch wersjach. Poniżej przedstawiamy prosty pseudokod obrazujący główne założenia symulowanego wyżarzania:

```
function SIMULATEDANNEALINGMAX()
     $T \leftarrow T_{max}$ 
     $best \leftarrow S(0)$ 
    while  $T > T_{min}$  do
         $next \leftarrow NEIGHBOUR(T, best)$ 
        if  $P(E(s), E(next)) \geq random(0, 1)$  then
             $best \leftarrow next$ 
         $T \leftarrow COOLING(T, best)$ 
    return  $best$ 
```

3.2.1 wersja pierwsza

Aby zaimplementować nasze rozwiązanie metaheurystyką symulowanego wyżarzania potrzebowaliśmy zdefiniować następujące funkcje:

metody algorytmu

- simulated_annealing
- __annealing_temp
- __annealing_neig
- __annealing_P

annealing temperature Funkcja wspomagająca algorytm symulowanego wyżarzania, zwraca temperaturę według wzoru $1 - (k + 1)/k_{max}$ (jeśli wyrażenie jest pozytywne) lub $1/k_{max}$ jeżeli wzór zwraca wartości negatywne. Ten sposób wyliczania temperatury wydawał się najprostszy i najpraktyczniejszy do zaimplementowania.

annealing Probability Funkcja pomocnicza akceptująca następujące parametry: wartość f. celu dla obecnego rozwiązania, wartość f. celu dla nowego rozwiązania, obecną temperaturę. Funkcja wylicza prawdopodobieństwo przejścia do wybranego, nowego rozwiązania. Jako że maksymalizujemy to funkcja zwraca 1 jeżeli nowe rozwiązanie ma wyższą wartość niż obecne, zaś w przeciwnym wypadku jest wyliczane według wzoru: $\exp((-1) * (f - f_{new})/temp)$.

annealing neighbour Funkcja pomocnicza wybierająca kandydata z sąsiedztwa na nowe rozwiązanie. Jako że kandydat ma być w sąsiedztwie poprzedniego rozwiązania jest on więc macierzą (wyjaśnienie tutaj)(poprzednie rozwiązanie) w której zmieniono w losowy sposób jedną roślinę (losowo dobieramy rok i pole, czyli pozycję w macierzy). Roślina na jaką zamieniamy to pole w macierzy wybieramy losowo z listy roślin z wykluczeniem poprzedniej na tej pozycji. Funkcja wykorzystuje model uzyskany dla algorytmu zachłannego do sprawdzenia czy nowe rozwiązanie nadaje się do symulacji, tzn. czy nie wyskoczy żaden błąd przy próbie odpalenia simulate farm, zaś jeżeli wyskoczy rekurencyjne powtórzenie funkcji.

simulated annealing Jest to główna funkcja zaimplementowanego algorytmu realizująca przedstawiony pseudokod. Cała funkcja skupia się na pętli for w której dokonujemy chłodzenia naszej temperatury oraz za pomocą wyżej opisanej funkcji annealing neig wybieramy sąsiednie rozwiązanie i dla tak dobrego rozwiązania za pomocą funkcji annealing P ustalamy prawdopodobieństwo wyboru tego rozwiązania jako rozwiązania do kolejnych

etapów. W ramach implementacji tej metody napotkaliśmy na problem w postaci doboru takiego zakresu temperatury by rzeczywiście algorytm z niezerowym prawdopodobieństwem wybierał rozwiązanie gorsze w momencie gdy utknie w jakimś maksimum lokalnym.

3.2.2 wersja druga

Tak jak wspominaliśmy już wcześniej postanowiliśmy zrealizować symulowane wyżarzanie na dwa sposoby. Jako że druga metoda bazuje na pierwszej, powstrzymujemy się więc od szczegółowego opisu każdej z funkcji, bowiem są one już wytłumaczone wyżej i ograniczamy się jedynie do wskazania różnic w stosunku do poprzedniego podejścia. Wersja ta w ogólności charakteryzuje się innym podejściem do zmian temperatury, podejmowaniem kilku prób dla jednej epoki oraz zmianom podejścia do sąsiedztwa (jedynie w kontekście jednej epoki).

annealing temperature W podejściu tym metoda ta zwraca temperature zgodną z wynikiem działania $T = T_{max} * 0.99^{inp}$ gdzie inp to numer kolejnej epoki.

annealing Probability W tej metodzie nie nastąpiła żadna zmiana w stosunku do poprzedniej wersji.

annealing neighbour Dla tej metody nastąpiły największe zmiany, bowiem tym razem dla jednej temperatury podejmuje kilka prób. Dlatego żeby podejmowanie kolejnych prób nie sprowadziło się jedynie do zwiększenia ilości przeanalizowanych rozwiązań dla danej epoki, uznaliśmy że uzależnimy losowania w kontekście jednej epoki od tychże epok. W ten sposób dla pierwszej próby w danej epoce dalej losuje sąsiednie rozwiązanie z całego zakresu macierzy (wszystkich lat i pól), jednak dla kolejnych prób zakres ten jest ograniczony do "pobliża" poprzednio wylosowanych parametrów (zakres ten jest tym większy im wyższa jest temperatura). Zrealizowane jest to w takich sposób że dla każdej próby dostajemy wylosowany uprzednio numer pola i rok, następnie odejmujemy od i dodajemy do parametrów wartość $T * maxnumber / (2 * T_{max})$ (gdzie T to temperatura, T_{max} to maksymalna temperatura, a $maxnumber$ jest maksymalną dozwoloną liczbą lat lub pól) i w ten sposób otrzymany zakres wraz z temperaturą wrzucamy do specjalnie stworzonej do tego metody:

`--range_builder`

której działanie opisujemy poniżej, jednakże dla opisywanej tutaj metody ważne jest tylko to że zwraca ona nam tutaj zakres z którego następnie będziemy losować pole w którym będzie zmieniana roślina. W dalszej części metoda ta działa niemalże identycznie jak w wersji pierwszej, jedyną różnicą jest to że w wypadku otrzymania dla niezerowego roku rośliny której zasianie doprowadziło by do przekroczenia dolnego ograniczenia jakości pola (ponieważ na początku działania programu, w zerowym roku nie ma możliwości że jakość pola będzie ujemna) przeprowadzamy losowania innej rośliny aż do czasu gdy nie będzie przekroczone to ograniczenie (zastosowanie tej pętli jest spowodowane jest chęcią by nie losować od razu innego pola i roku, lecz zmienić roślinę na spełniającą ograniczenia, bowiem bez tej pętli algorytm potrafił wpadać w nieskończoną pętlę i uniemożliwiał dalsze działanie programu). Ostatnią zmianą jest to że tym razem metoda prócz wylosowanego rozwiązania zwraca również indeks pola i roku który został zmieniony w danej próbie.

range builder Jest to pomocnicza metoda której zadaniem jest zwrócenie zakresu z którego będzie losowane pole w metodzie annealing neighbour. Metoda ta przyjmuje trzy parametry: wartość niższą, wyższą oraz maksymalną. W metodzie tej zmieniamy otrzymane parametry na liczby całkowite i porównujemy czy w ten sposób nie otrzymaliśmy identycznych wartości oraz czy nie wychodzą one poza dostępny zakres i dokonujemy odpowiednich działań żeby je poprawić. W ten sposób otrzymujemy poprawny zakres który zwracamy do funkcji macierzystej

simulated annealing Jedyną różnicą wobec pierwotnej wersji jest losowanie indeksu roku i pola przed pierwszą próbą w danej epoce by móc ją przekazać do funkcji annealing neighbour oraz wprowadzenie dodatkowej pętli aby wykonać zadaną liczbę prób dla danej epoki.

3.3 algorytm genetyczny

Algorytmy Genetyczne opierają się na teorii Darwina dotyczącej doboru naturalnego w przyrodzie, teoria ta zakłada że najwyższe szanse na przeżycie i przekazanie swoich cech potomstwu mają najlepiej przystosowane osobniki, czy raczej najbardziej przystosowujące się do zmian. Algorytmy te również czerpią inspirację z gałęzi

biologii zajmującej się genetyką tzn. mechanizmem odpowiedzialnym za dziedziczenie cech biologicznych np. kolor włosów, wzrost itp. Ograniczeniem algorytmów genetycznych jest losowość, która jest ich istotną. Poniżej przedstawiamy pseudokod obrazujące główne etapy algorytmu.

3.3.1 Uwagi ogólne

W przypadku tego algorytmu również postanowiliśmy że zrealizujemy dwie wersje tego algorytmu, jednak różniące się jedynie metodą selekcji i krzyżowania. Jako algorytm konstrukcyjny skorzystaliśmy z algorytmu zachłannego. Ustaliliśmy również że w każdej generacji wymieniamy wszystkie osobniki, nie uwzględniamy więc przypadku gdy część starszej generacji pozostaje dostępna w kolejnej (przy czym pozwalamy na przypadek że w wyniku selekcji, krzyżowania i mutacji powstanie identyczny osobnik jak w którejś z poprzednik generacji). W porównaniu do poprzednich algorytmów dla algorytmów genetycznych musieliśmy zrezygnować z naszej oryginalnej metody symulacji całego gospodarstwa, gdyż doprowadziło by to do niepotrzebnego zwiększenia złożoności obliczeniowej algorytmów. Aby temu zapobiec dla tych podejść postanowiliśmy symulować niezależnie od siebie każde pole z osobna (więc rozwiązaniem algorytmu genetycznego jest wektor roślin dobranych w kolejnych latach do danego pola), w ten sposób w rzeczywistości pojedynczy algorytm genetyczny wykonuje się tyle ile jest pól, jednak dzięki temu podejściu znacznie ułatwiła się końcowa implementacja algorytmu jak i czas trwania algorytmu. Z tego też powodu ostateczny wynik działania algorytmu to suma najlepszych generacji każdego pola. Uznaliśmy również za rozsądną decyzję by nie udostępniać użytkownikowi zmiany liczbę chromosomów oraz pokoleń które automatycznie dynamicznie dostosowują się do liczby symulowanych lat i początkowej jakości gleby, zrobiliśmy tak z powodu dość ograniczonej liczby dostępnych roślin i dla pewnych słabszych gleb mogło stać się nie możliwe wylosowanie takiej ilości niepowtarzalnych chromosomów. z uwagi na duże podobieństwo implementacyjnych obu metod poniżej przedstawiamy opis od razu obu podejść:

3.3.2 Inicjalizacja

Inicjalizacja wykonuje się tylko raz dla każdego pola w zerowej generacji. Realizuje ją metoda *initial_result*. Przyjmuje ona początkową generację, która składa się z zadanej liczby identycznych chromosomów przyjętych z rozwiązania algorytmu zachłannego. Następnie w sposób w każdym z nich podmienia losowy gen, w taki sposób by ostatecznie otrzymać generację niepowtarzalnych, poprawnych (oraz w razie możliwości dających nie zerowy zysk) osobników.

3.3.3 Selekcja metoda ruletki

Po inicjalizacji przechodzimy do etapu selekcji która będzie wykonywała się dla każdej generacji. Realizowana jest ona przez metodę *selection_roulette*. Jako że ta metoda znajduje się na początku każdej generacji używamy jej również do sprawdzenia czy nie poprawiła się maksymalna wartość zysku otrzymana w dotychczasowych generacjach. Samą selekcję rozpoczynamy od znalezienia minimalnej wartości zysku w generacji i w przypadku gdy jest ona ujemna podczas ustalania prawdopodobieństwa wybrania danego osobnika dodajemy do każdego z nich tą wartość. Robimy tak ponieważ w przypadku ujemnych wartości program dobierał błędne wartości prawdopodobieństw (a w najgorszych przypadkach dochodziło do tego że nie potrafił on dobrać żadnej wartości prawdopodobieństw). Po owym warunku sumujemy zyski wszystkich chromosomów w generacji, a następnie ustalamy prawdopodobieństwo przyjęcia każdego z osobników, w wyniku dzielenia zysku danego chromosomu przez wyliczoną sumę). Ostatecznie w pętli wybieramy zgodnie z zasadą działania koła ruletki dwójkę rodziców, tak by ostatecznie otrzymać liczbę par równą połowie liczby chromosomów.

3.3.4 Selekcja metoda rankingowa

Tak jak dla metody ruletki wykonuje się ona dla każdej generacji oraz sprawdza poprawne najlepszej generacji. Realizuje ją metoda *selection_rank*. Dla tego podejścia początkowo sortujemy osobniki w generacji a następnie przekazujemy dwa najlepsze chromosomy dalej. Jest to więc dużo prostsza metoda od względem implementacyjnym dla tego etapu.

3.3.5 Krzyżowanie metoda ruletki

Realizowana jest krzyżowanie wielopunktowe przez metodę *crossover*. Dostaje ona rodziców z selekcji następnie dla każdej pary rodziców losujemy zakres genów które następnie są wymieniane między osobnikami rodzicielskimi i w ten sposób powstają osobniki potomne. Przed zwróceniem dzieci następuje jeszcze sprawdzenie czy powstałe osobniki są poprawne.

3.3.6 Krzyżowanie metoda rank

Implementacja tego krzyżowania znajduje się w tej samej metodzie co poprzednie krzyżowanie i różni się jedynie tym że potomstwo tworzone jest jedynie z krzyżowania jednej pary rodziców. Sprowadza się więc to do wielokrotnego losowania zakresu podmienianych genów dla tej samej pary osobników rodzicielskich.

3.3.7 Mutacja

Zaimplementowana jest w metodzie *mutation*. Otrzymuje ona jako parametr dzieci które dostaliśmy w wyniku krzyżowania. Do każdego dziecka dodawana jest losowa wartość z zakresu od 0 do 1, a następnie osobniki które otrzymały wartość ponad 0.5 (wartość ta jest zdecydowanie większa niż w większości innych przykładów zastosowania algorytmu genetycznego, jednak z uwagi na dość ograniczoną liczbę możliwości, większość dzieci otrzymana z krzyżowania cechuje się między sobą bardzo małą różnorodnością i zbyt małą prawdopodobnością mutacji mogła doprowadzić że algorytm utknął by w minimum lokalnym) zostaną zmutowane, a pozostałe nie. Wylosowana wartość decyduje również o ilości zmienionych genów. W celu poprawy skuteczności algorytmu owa mutacja dla jednego osobnika jest dokonywana kilka razy i wybierana jest tylko najlepsza mutacja, działanie to nie jest zgodne z ogólnym założeniem algorytmów genetycznych jednak w wyniku testów dla naszego przypadku okazało się że działanie to znacznie poprawia ostateczny wynik. Jako sposobu mutacji skorzystaliśmy z losowej mutacji resetującej dotychczasowe wartości, więc identycznie jak w inicjalizacji wybieramy rok i zmieniamy związany z nim gen na losowo dobrany inny. Sprawdzamy również czy wylosowany gen nie był już raz zmieniany, jeśli tak to losujemy jeszcze raz. Z uwagi na wpadanie w nieskończoną pętlę związaną z narzuconymi ograniczeniami, zastosowaliśmy również licznik ilości takich przekroczeń i jeśli przekroczy on pewną wartość to przywracamy ostatnią poprawną wersję chromosomu i rezygnujemy z dalszej jego modyfikacji.

3.3.8 Warunek stopu

Z uwagi że na to że w rzeczywistości algorytm genetyczny wywoływany jest z osobna do każdego pola, które mają różną dynamikę, a przy tym chęcią do wypisywania na wykresie zsumowanych wyników wszystkich pól, uznaliśmy że nie wprowadzimy warunku stopu zależnego od wyników algorytmu tylko z góry ustalimy liczbę generacji (zależną od liczby lat) po których algorytm się zakończy. Po zakończeniu algorytmu dla jednego pola, najlepszy z osobników zapisywany jest do specjalnej listy która ostatecznie stworzy ostateczną macierz upraw. Na końcu działania całego algorytmu wypisywana jest macierz jakości pól, dokonane wyboru w każdym z roków, oraz numery generacji w których dane pole otrzymało najlepszy wynik.

4 Aplikacja

W ramach realizacji naszego projektu zrealizowaliśmy również proste GUI pozwalające w wygodny sposób użytkownikowi korzystać z naszego programu. Aby go uruchomić trzeba mieć pobraną i wypakowaną naszą aplikację, następnie uruchomić *FieldSimulation.exe*. W ten sposób uruchomi się nam program w okienku oraz konsola. Konsola ta jest tylko do przedstawiania macierzy wynikowych oraz numerów najlepszych generacji z algorytmów genetycznych, jest to więc nie interaktywne narzędzie pomocnicze na które użytkownik nie musi zwracać uwagi jeśli interesują go tylko uzyskany zysk. W wspomnianym już okienku ustalamy liczbę lat oraz pól które chcemy przesymulować, możemy również wybrać wcześniej przygotowany przypadek domyślny. Jeśli jednak chcemy zadeklarować własne parametry gospodarstwa to klikamy przycisk kontynuuj, wtedy ukazuje się nowe okienko w którym możemy wpisać powierzchnię każdego pola, dystans od gospodarstwa oraz początkową jakość ziemi. Możemy te pola wypełnić samemu lub wylosować, następnie musimy kliknąć ponownie przycisk kontynuuj. Wtedy ukaze nam się ostateczne okno w którym wybieramy jedną z metod symulacji, ustalamy temperaturę maksymalną dla metody wyżarzania. Możemy tam w górnym prawym rogu obserwować uzyskany zysk dla każdej z metod. Dla metod wyżarzania oraz algorytmów możemy wyświetlić również przebieg rozwiązania za pomocą przycisku w dolnej części okna, ukaze nam się wtedy dodatkowe okienko w którym będziemy mogli dokładnie przyjrzeć się przebiegowi. W GUI nie udostępniliśmy możliwości zmiany ilości generacji czy liczby chromosomów (powody te opisaliśmy w akapicie dotyczącym algorytmu genetycznego), jeśli jednak użytkownik jest przekonany że chce zmienić te parametry może to zrobić wchodząc w przesłane pliki programu, a następnie otworzyć plik *GUI.py* i w liniach 286 oraz 303 powinny znajdować się zmienne (*generation_quantities* oraz *amount_chromosomes*) które decydują o tych parametrach.

5 Testy

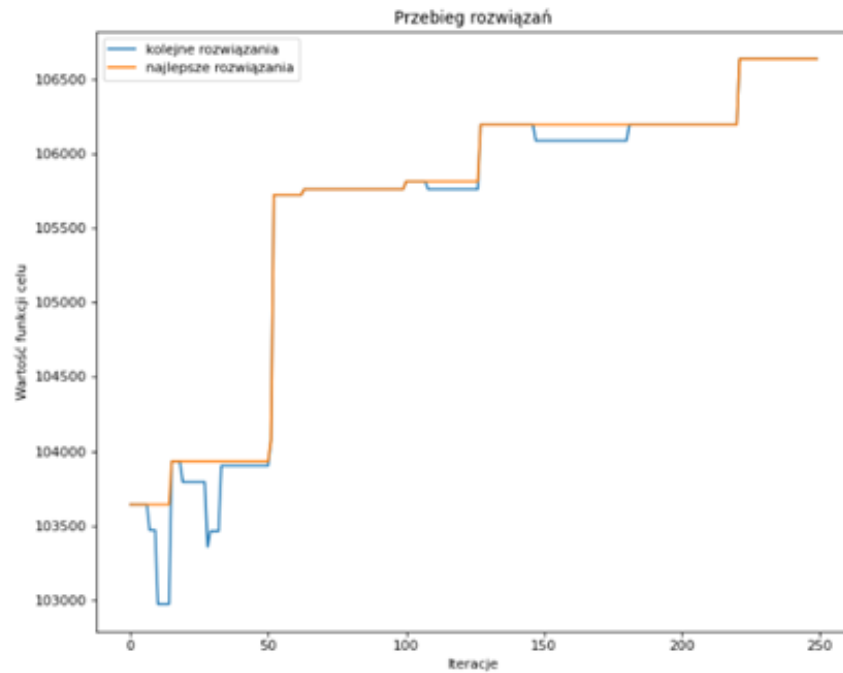
Każdy algorytm został puszczone 10-krotnie (w przypadku wyżarzania dla temperatur 250, 500, 1000)

5.1 symulowane wyżarzanie ver. 1 - $T=250$

Maksymalny zysk : 113 543.61

Minimalny zysk: 106 634.53

Średni zysk : 109 589.07

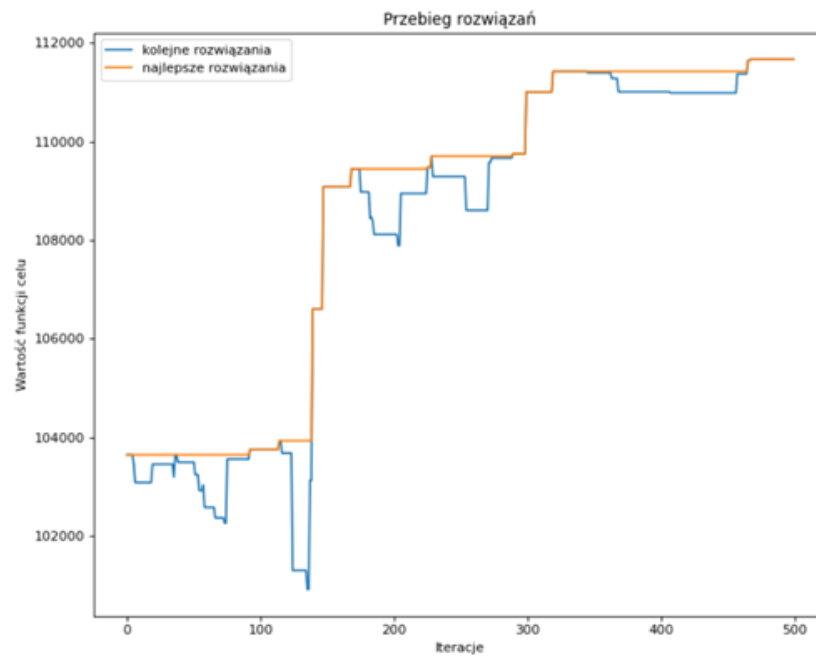
Rysunek 1: Przykładowy wykres rozwiązań dla $T = 250$

5.2 symulowane wyżarzanie ver. 1 - $T=500$

Maksymalny zysk : 113 435.884

Minimalny zysk: 107 481.54

Średni zysk : 111 440.51

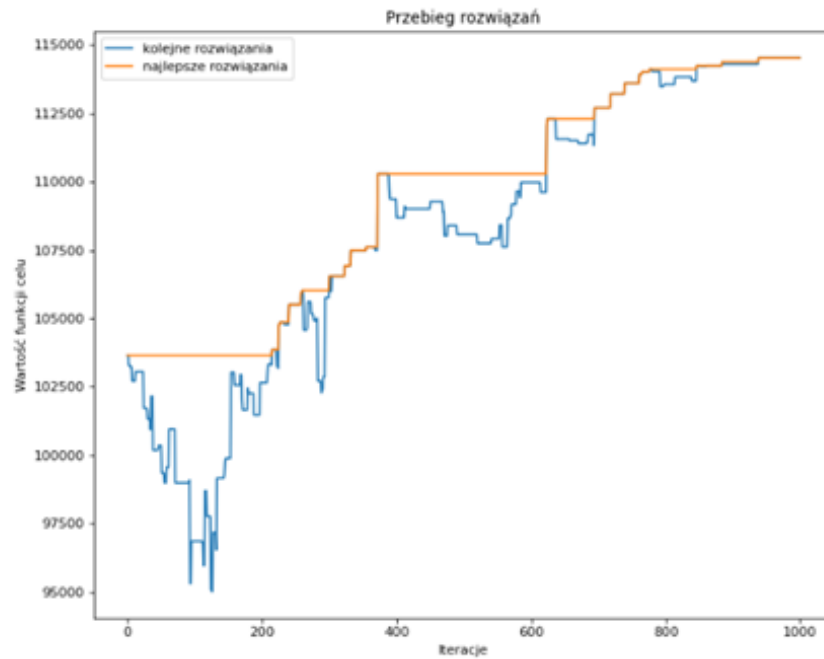
Rysunek 2: Przykładowy wykres rozwiązań dla $T = 500$

5.3 symulowane wyżarzanie ver. 1 - $T=1000$

Maksymalny zysk : 114 592.91

Minimalny zysk: 112 150.77

Średni zysk : 113 364.59

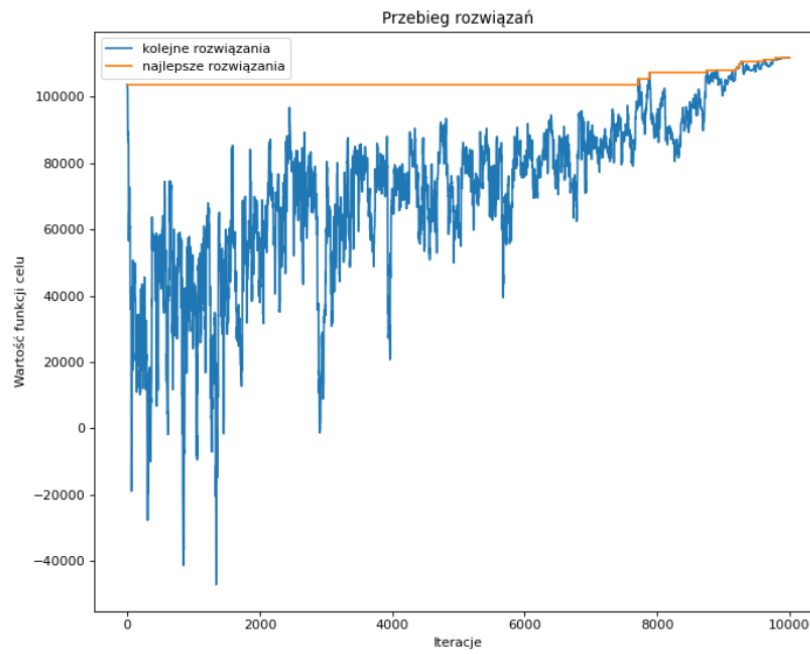
Rysunek 3: Przykładowy wykres rozwiązań dla $T = 1000$

5.4 symulowane wyżarzanie ver. 1 - $T=10\ 000$

Min: 104339.68

Max: 114566.36

Średnia : 109701.413

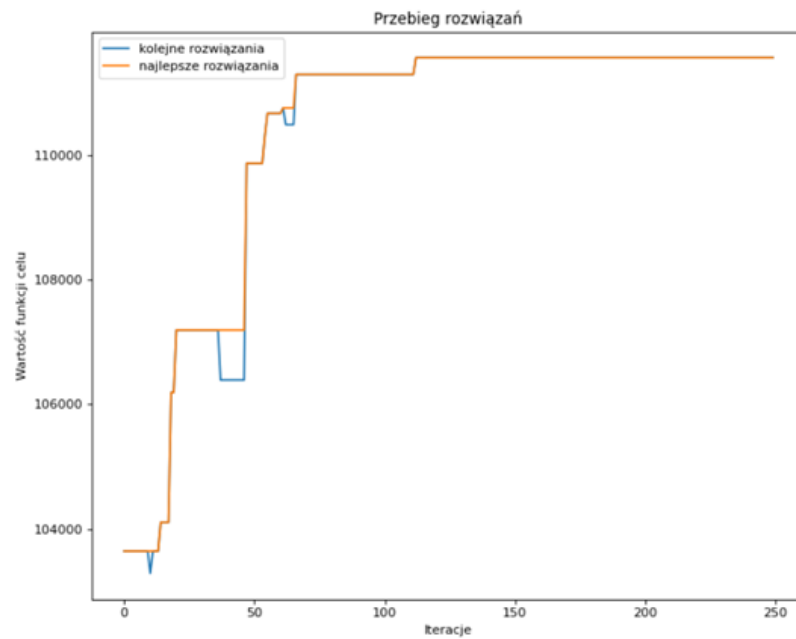
Rysunek 4: Przykładowy wykres rozwiązań dla $T = 10\,000$

5.5 symulowane wyżarzanie ver. 2 - $T=250$

Maksymalny zysk : 113 566.25

Minimalny zysk: 104 620.12

Średni zysk : 107 846.09

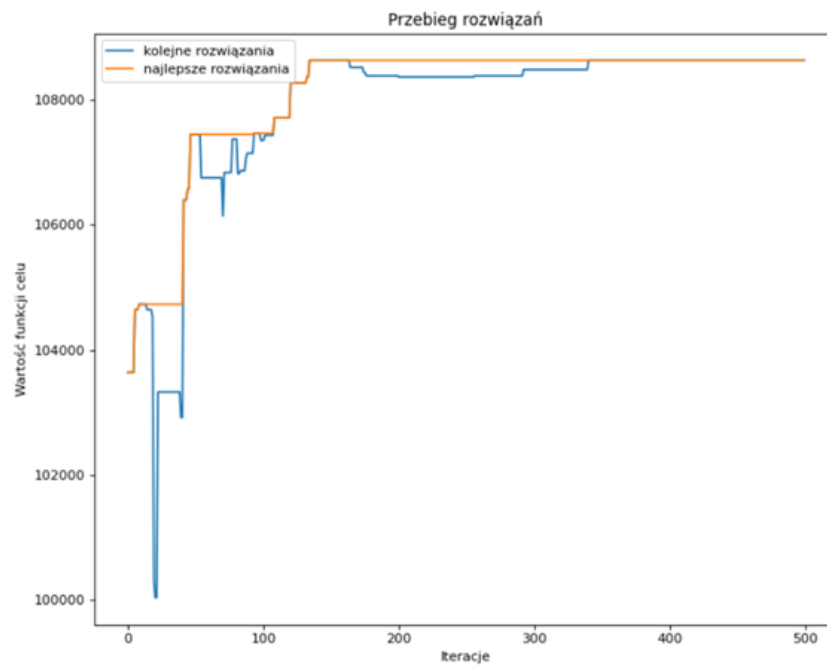
Rysunek 5: Przykładowy wykres rozwiązań dla $T = 250$

5.6 symulowane wyżarzanie ver. 2 - $T=500$

Maksymalny zysk : 111 502.28

Minimalny zysk: 104 643.50

Średni zysk : 108 609.50

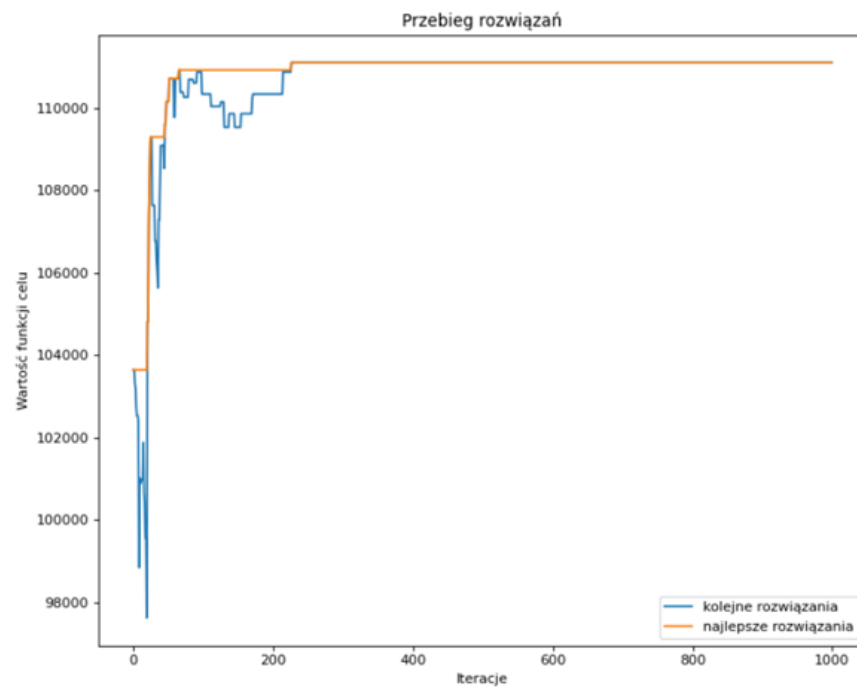
Rysunek 6: Przykładowy wykres rozwiązań dla $T = 500$

5.7 symulowane wyżarzanie ver. 2 - $T=1000$

Maksymalny zysk : 111 098.25

Minimalny zysk: 103 641.16

Średni zysk : 106 994.41

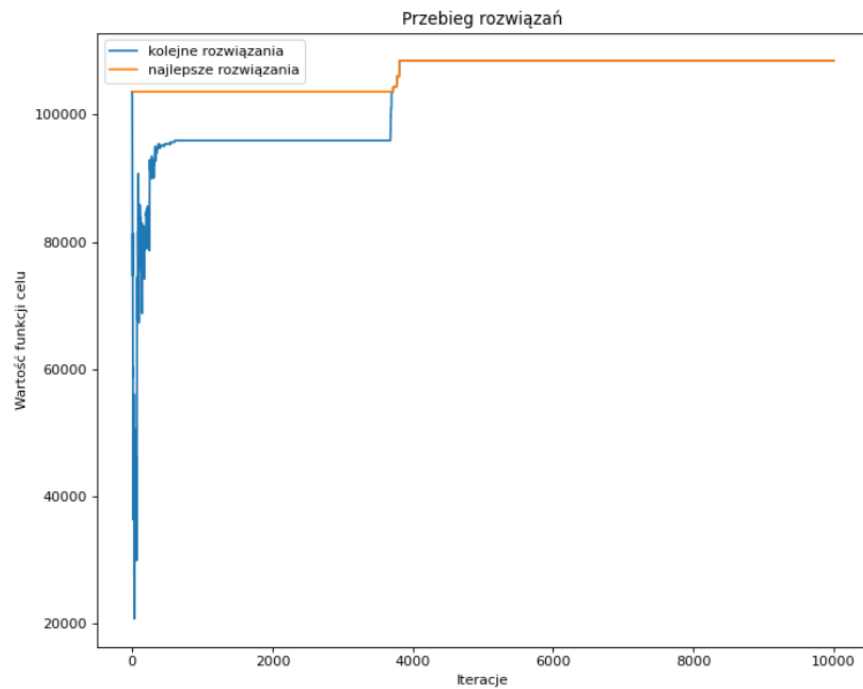
Rysunek 7: Przykładowy wykres rozwiązań dla $T = 1000$

5.8 symulowane wyżarzanie ver. 2 - $T=10\ 000$

Min: 103 641.16

Max: 111 660.63

Średnia : 108 001.32

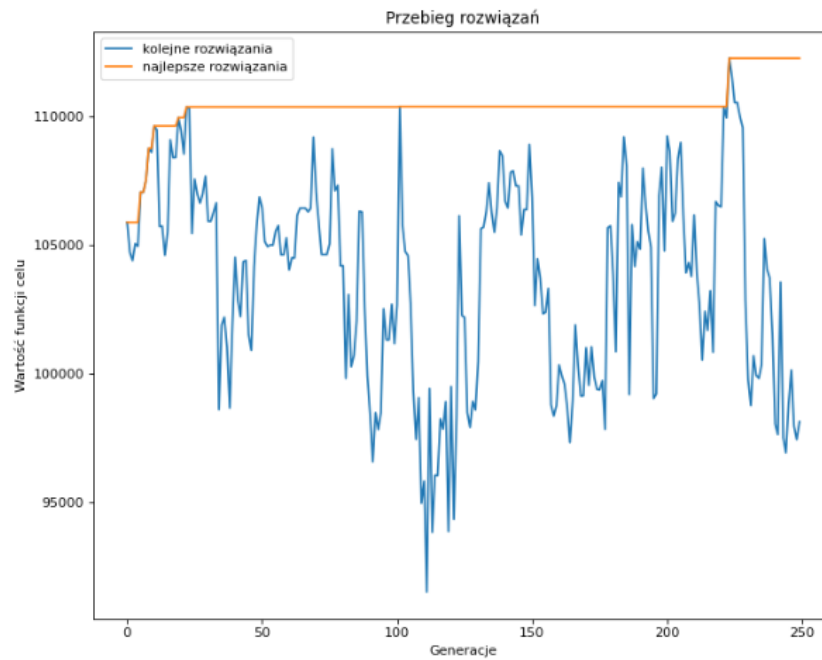
Rysunek 8: Przykładowy wykres rozwiązań dla $T = 10\,000$

5.9 Genetic algorithm - roulette

Maksymalny zysk : 115 107.46

Minimalny zysk: 114 060.89

Średni zysk : 114 630.24

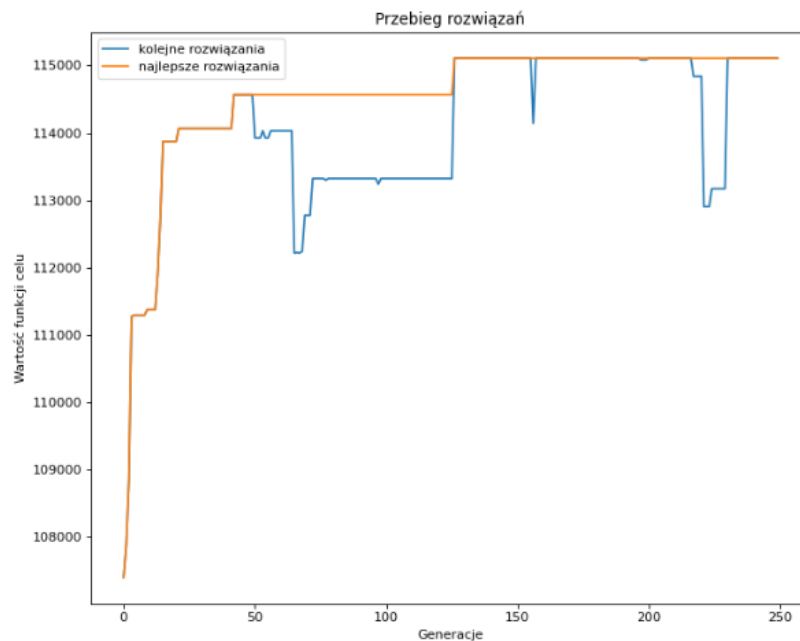
Rysunek 9: Przykładowy wykres rozwiązań

5.10 Genetic algorithm - rank selection

Maksymalny zysk : 115107.46

Minimalny zysk: 113 566.25

Średni zysk : 114 665.48

Rysunek 10: Przykładowy wykres rozwiązań

6 Testy - przypadek ze złymi warunkami

Podaj powierzchnie każdego pola [ha]:	<input type="text" value="5"/>	<input type="text" value="7"/>	<input type="text" value="8.5"/>	<input type="text" value="5.5"/>	<input type="text" value="5"/>
Podaj dystanse do każdego pola [km]:	<input type="text" value="20"/>	<input type="text" value="25"/>	<input type="text" value="23"/>	<input type="text" value="30"/>	<input type="text" value="44"/>
Podaj początkowe jakości gleby (nit 1 -> 99):	<input type="text" value="23"/>	<input type="text" value="20"/>	<input type="text" value="27"/>	<input type="text" value="18"/>	<input type="text" value="25"/>

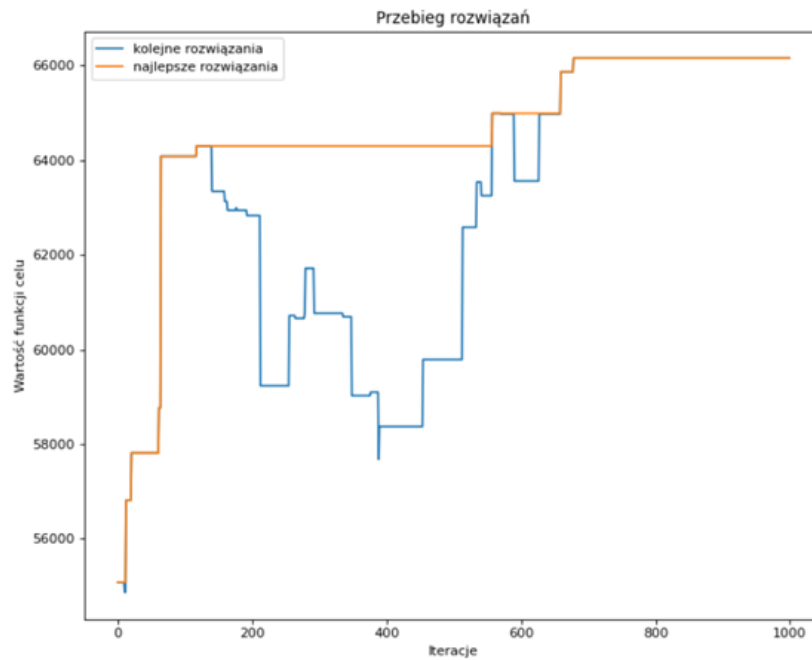
Rysunek 11:

6.1 annealing v1 - temperatura=1000

Maksymalny zysk : 75 767.88

Minimalny zysk: 59 471.75

Średni zysk : 70 873.31

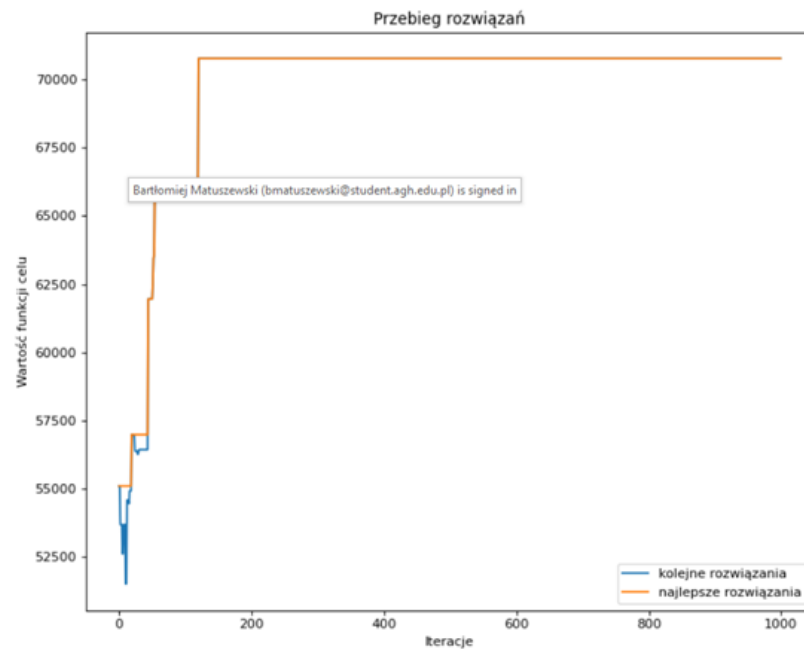
Rysunek 12:

6.2 annealing v2 - temperatura=1000

Maksymalny zysk : 71 395.16

Minimalny zysk: 66 062.65

Średni zysk : 68 839.12

Rysunek 13:

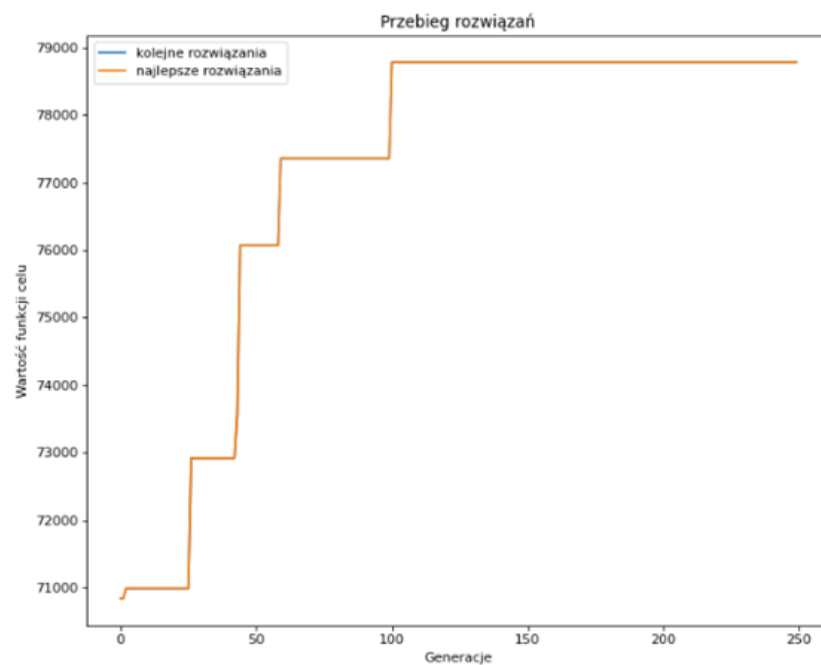
6.3 genetic rank i roulette

Genetic - rank selection

Min: 78 778.63

Max: 78 778.63

Średnia : 78 778.63

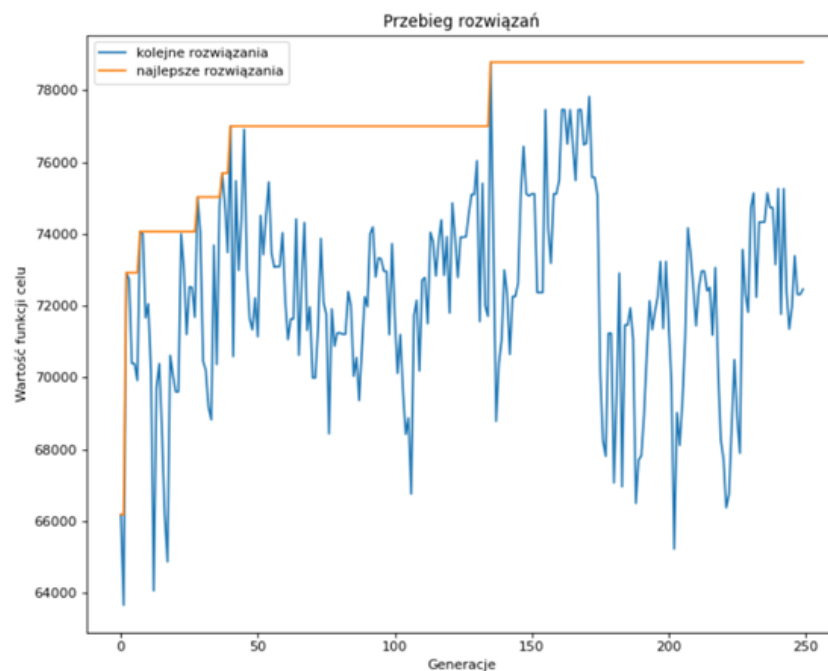
Rysunek 14: Genetyczny - rankingowy

Genetic - roulette selection

Min: 78 778.63

Max: 78 778.63

Średnia : 78 778.63

Rysunek 15: Genetyczny - ruletkowy

Obie wersje genetycznego nie zmieniają wyniku dla takiej macierzy początkowej.

6.4 greedy

Min: 55 084.45

Max: 55 084.45

Średnia : 55 084.45

Dla porównania wyniki algorytmu zachłannego

6.5 Bardzo zły przypadek

Symulator gospodarstwa

Podaj powierzchnie każdego pola [ha]:

Podaj dystanse do każdego pola [km]:

Podaj początkowe jakości gleby [int. 1 -> 99]:

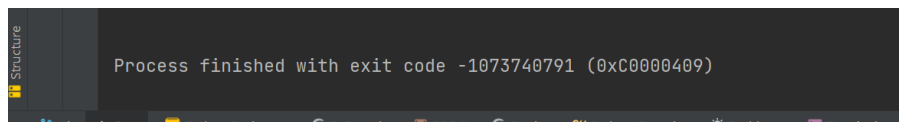
Rysunek 16:

6.5.1 symulowane wyżarzanie V1 i V2 - $T = 1000$

Wynik: 346.42

6.5.2 Genetyczny - selekcja ruletkowa

Niestety, algorytm genetyczny przy tej selekcji nie działa i wyrzuca błąd:

Rysunek 17:

6.5.3 Genetyczny - selekcja rankingowa

Wynik: 906.63

7 Podsumowanie

7.1 Podsumowanie każdej z metod (Wnioski)

Każda z zaimplementowanych metod daje zadowalająco dobre wyniki.

Algorytm zachłanny z uwagi na swoją naiwność oraz prostotę najczęściej daje najgorsze wyniki (dla niewielkich problemów, daje czasem identyczne wyniki jak inne metody), szczególnie skuteczność ta jest zależna od liczby symulowanych lat. Ten prosty algorytm sprawdził się również w roli rozwiązania konstrukcyjnego dla kolejnych metod. Podsumowując metoda ta będzie się sprawdzać dla w miarę liniowych problemów, gdzie w rzeczywistości nie będzie potrzeby implementowania innych metod, z uwagi na jego intuicyjność i skuteczność.

W przypadku wyżarzania w wersji pierwszej zgodnie z przypuszczeniami dla domyślnego rozmiaru problemu wraz z wzrostem temperatury początkowej do wartości 1000 dostajemy co raz lepsze wyniki, jednak dla temperatur wyższych niż 1000 z uwagi na sposób implementacji rozkładu Boltzmanna średni wynik działania algorytmu staje się gorszy, ponieważ działanie programu jest bardziej losowe. Dla problemów większych (np. 10x10) wzrost temperatury do 10 000 stopni znacznie poprawia skuteczność metody. Tak więc dla pierwszego rodzaju wyżarzania zauważamy że temperaturę początkową należy dobrać do rozmiaru rozważanego problemu.

Druga wersja algorytmu dla domyślnych parametrów problemu rzadziej wybiera gorszy wynik, co prowadzi do tego, że częściej zatrzymuje się w maksimach lokalnych, dlatego daje bardziej różnorodne wyniki dla tych samych parametrów (najczęściej gorsze niż dla wersji 1). Zauważalne jest także że wzrost temperatury nie ma dużego wpływu na końcowy wynik, jednak dla problemów większych (np. 10x10) metoda ta nie tylko daje zauważalnie wyższe wyniki niż wersja pierwsza dla tych samych parametrów, oraz widać że wyniki te są proporcjonalne do temperatury. Algorytm zachowuje przy tym jednak zawsze swoją tendencję do nie wybierania gorszych rozwiązań dla wyższych temperatur (co może wskazywać na błąd popełniony podczas implementacji, a samo polepszenie wyników na zależące tylko od liczby wykonanych iteracji i przeanalizowanych przypadków). Algorytm w wersji 2 wykonuje się dla większych problemów zauważalnie dłużej niż w wersji 1, co spowodowane jest najprawdopodobniej większą liczbą iteracji. Podsumowując oba algorytmy bazujące na metodzie wyżarzania dają całkiem zadowalające wyniki i sprawdzają się dla problemów takich jak nasz (mimo popełnionych błędów implementacyjnych), problemem jednak jaki może powstać podczas stosowania tej metody jest określenie rozwiązania sąsiedniego do pierwotnego oraz ograniczenie w prosty sposób tej metody by nie dobierała rozwiązań zabronionych.

Algorytmy genetyczne dla obu implementacji są najbardziej skomplikowanymi użytymi przez nas metodami, co przekłada się również na czas wykonywania całego programu. Dają one jednak średnio najlepsze wyniki. Dla domyślnych parametrów obie te wersje dają uśredniając podobne wyniki, przy czym dzięki wykresom wiemy, że selekcja metodą ruletki daje bardzo losowe wyniki, dlatego potrafi poprawić się w każdej z iteracji, z kolei selekcja rankingowa najczęściej utrzymuje się wokół rozwiązania dotychczas najlepszego przy czym otrzymuje najlepsze wyniki wcześniej niż druga wersja. Dla problemów większych (np. 10x10), widać jednak zdecydowaną przewagę selekcji rankingowej (selekcja ruletką daje wyniki niewiele lepsze niż wyżarzanie), daje ona znacznie wyższe wyniki cechując się małym rozrzutem uzyskanych wyników. Trzeba jednak przyznać, że oba algorytmy genetyczne w naszej implementacji nie potrafią poradzić sobie z najbardziej perfidnymi przypadkami (mała jakość pól, mała jakość ziemi, duża odległość od pól); jest to najprawdopodobniej spowodowane zastosowanymi w ich wnętrzu ograniczeniami, które jednak są niezbędne do otrzymywania poprawnych wyników dla innych przypadków. Podsumowując algorytmy te sprawdziły się najlepiej z zastosowanych przez nasz metod, przy czym jednak ich implementacja sprawiła najwięcej problemów (które niestety jak widać nie zostały w pełni usunięte), a samo ich działanie zajmuje w stosunku do innych metod dużo czasu.

7.2 Potencjalne kierunki rozwoju

Problem przez nasz analizowany można dać nam duże pole w zakresie potencjalnych kierunków, najważniejsze przedstawimy poniżej w postaci listy:

- Rozszerzenie liczby dostępnych roślin.
- Umożliwienie uwzględnienia metod ekologicznych w uprawach.
- Danie użytkownikowi możliwości dostosowania kosztów i zysków do jego gospodarstwa (możliwość ustawienia przewidywanej ceny plonu za jednostkę, ceny zastosowanego materiału siewnego, paliwa, nawozów , przewidywanego plonu dla zastosowanej odmiany itp.)
- Uwzględnienie większej liczby zależności wpływających na końcowy wynik (np. obostrzeń co do nawożenia czy oprysków dla danych terenów).
- Urealnienie zastosowanej przez nasz jakości ziemi i wpływu roślin na nią (np. ustalenie stałej klasy jakości danego pola, uwzględnienie zawartości składników mineralnych w glebie itp.)
- Inne podejście do ujemnych jakości gleb. Pojawienie się ujemnej jakości gleby po zmianie rośliny na którymś z pól nie powodowało odrzucenia tego rozwiązania, lecz dostosowanie pozostałej części rozwiązania do tej zmiany (sprowadziłoby się to na przykład do rekurencyjnego wywołania algorytmu dla odpowiednio okrojonego problemu dla jednego pola dla początkowej jakości ziemi otrzymanej poziom wyżej).
- Zmiana definicji sąsiedztwa rozwiązania.
- Poprawienie implementacji algorytmów genetycznych, by dawały wyniki również dla przypadków najbardziej perfidnych.
- Dla algorytmów genetycznych możliwość przekazania części osobników z jednego pokolenia do kolejnego.
- Implementacja kolejnych algorytmów rozwiązujących problem.
- Możliwość zastosowania materiału siewnego z plonu z poprzedniego roku.
- Uwzględnienie produkcji zwierzęcej (odjęcie od planowanego plonu zadanej ilości plonu na rzecz zwierząt oraz wprowadzenie specjalnych zaleceń związanych z ich hodowlą np. przymus uprawy jakiejś ilości kukurydzy na kiszonkę dla zwierząt w każdym roku).
- Możliwość zasiania jednego rodzaju rośliny na jednym polu dwa lata pod rząd stosując przy tym funkcję kary. Zredukowało by to liczbę rozwiązań niedopuszczalnych co mogło by prowadzić do lepszych wyników.
- Modyfikacja algorytmów wyżarzania tak aby wykonywały się osobno na każdym polu (jak w przypadku naszej implementacji algorytmów genetycznych).

8 Dodatek

Etap	Piotr Mamos	Dawid Maziarski	Bartłomiej Matuszewski
Model zagadnienia	40% -Model matematyczny, -Struktury danych, -Prezentacja modelu, -Ograniczenia, -Opis problemu, -Pomysł, -Wyszukiwanie danych	30% -Model matematyczny, -Struktury danych, -Prezentacja modelu, -Ograniczenia	30% -Model matematyczny, -Struktury danych, -Prezentacja modelu, -Ograniczenia
Algorytm opracowanie	75% -Wyżarzanie v2, -Obie wersje algorytmu genetycznego	25% -Algorytm zachłanny, -Wyżarzanie v1	
Implementacja aplikacji	50% -genetic_algorithm.py -data.py -farm_simulation.py	50% -GUI.py -farm_simulation.py	
Testy			100% -Testy (chyba nie trzeba tłumaczyć)
Dokumentacja	44% -Rozdziały 3, 4, 7, 8 -Dokumentacja i komentarze w kodzie (genetic_algorithm.py) -Prezentacja	11% -Rozdziały 2, 8 -Poprawa niektórych błędów ortograficznych, stylistycznych i interpunkcyjnych. -Prezentacja	45% -Rozdziały 1, 3, 5, 6 -Dokumentacja i komentarze w kodzie (farm_simulation.py) -Prezentacja